

THEOLOGIAI SZEMLE

A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK ÖKUMENIKUS TANÁCSÁNAK FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ 1925

A TARTALOMBÓL

Krisztus és a Lélek egységében

Kálvin János intellektusa

A jó fogság

Bibliafordítás az ősegyháztól máig

Istenfélelem – és mégis szenvedés

A Radziwill család szerepe a lengyel
reformáció előkészítésében

Pascal Balázs

A nemzeti kisebbségek és az
ökumenizmus

Szubjektív széljegyzetek

EEK hírek

Szabó Pál népszerűtete

Könyvszemle

ÚJ FOLYAM (XXXVIII)

1995
3

meg. Ezek az ókatolikus egyház „születéséről” és európai tevékenységéről szóltak, bár Sasvári László magyar vonatkozásokat is említett. Nem véletlen, hogy a hazai ókatolikus ügyek ennyire figyelmen kívül maradtak, mert hazánkban tulajdonképpen csak kezdeményezésekről beszélhetünk, igazán jelentős szerveződés soha nem volt. De azért érdemes tudni róla.

Hézagpótló tehát Sasvári László mintegy negyvenöt oldalas tanulmánya, amely a Magyar Egyháztörténeti Vázlatok időszakos katolikus kiadvány 1994/1-2. számában (a múlt év végén) jelent meg *Ókatolikus mozgalmak Magyarországon* címmel. Megtudjuk belőle, hogy a mozgalom a századforduló táján terjedt át Magyarországra, és az ötvenes évek végéig követhető nyomon. Napjainkban csak egyetlen ókatolikus családról tudunk; Szegeden él, a családfő Ambrus Ferenc, aki örkanonoki címet visel.

A szerző összegyűjtött minden fellelhető adatot, dokumentumot, köztük a világiakat is (pl. az Állami Egyházügyi Hivatal irataiból). Nehéz dolga volt, mert sok mindent egyáltalán nem dokumentáltak. Tulajdonképpen nehéz megállapítani, hogy mely közösségek, mozgalmak tartoztak az ókatolikus egyházhoz (ez többé-kevésbé érvényes külföldre is). „Sok közülük megmaradt a mozgalom szintjén, és el sem jutott az egyházzá szerveződésig. A legtöbbjük tisztavirág életű.” Nagyobb egységben való elhelyezésük lehetetlen, mert az ókatolikus egyház (egyházak?), egy rövid időszakot nem számítva, nem volt tagja a Szabadegyházak Tanácsának.

Ezt a szakadozott egyháztörténetet, a magyar ókatolikus közösségek és kísérletek alig összefüggő jeleneit nem lehet alaposabban leírni, mint ahogyan Sasvári László tette. Felkutatott, megírt mindent, amit lehetett. Az olvasás közben nehéz az összefonódó és szétváló szálakat és időbeli párhuzamokat figyelni, de ez nem a szerző, hanem a meglehetősen kusza történet hibája. A tanulmánynak helye van a hazai vallástörténet irodalmában.

Dr.Bán Ervin

Dr.Almási Mihály: Az úrvacsora mint szolgálat

Egyházunk kiadásában hamarosan megjelenik dr. Almási Mihály testvér új könyve: *Az úrvacsora mint szolgálat*.

A több, mint 300 oldalas könyvet lelkipásztorok, teológiai hallgatók, gyülekezeti munkások szűk körén túl azoknak is ajánljuk, akiket komolyan érdekel a biblikus teológia.

A könyv a Teológiai Kiskönyvtár sorozat első kötete. E sorozatban neves külföldi és hazai baptista teológusok írásait tervezzük megjelentetni. A következő kötet – terveink szerint – dr.Dale Moody világhírű amerikai baptista professzor dogmatikája. A fordítás már elkészült.

A következőkben közöljük Almási testvér könyvéből az Előszót.

Megrendelhető a Baptista Kiadónál.

Az elmúlt évtizedekben a magyarországi teológiai akadémiák igen szerény publikációs lehetőséggel rendelkeztek. A legkisebb dolgozat néhány száz példányos megjelentetéséhez is állami engedélyre volt szükség, még akkor is, ha például a legegyszerűbb sokszorosítási módszert (stencil) alkalmazták, és saját sokszorosító géppel rendelkeztek. Számos komoly szakmunka maradt fiókban. Szerencsésebb esetben külföldön publikálták, névvel vagy név nélkül, a hazai teológusok írásait.

Első könyvem kuriózum-számba menő megjelenési körülményeiről ma már nyugodtan írhatok. Diákkorom óta közel állt hozzám a szisztematikus teológia, azon belül is a dogmatika. Különösen érdekelt az ekklesziológia. Egy fiatal baptista lelkipásztor – ilyen érdeklődés mellett – miről is írhatna könyvet, ha nem a keresztségről, a hitvallók bemelegítéséről. Ez a 70-es évek közepén történt. Akkortájt kaptam meg második teológiai diplomámat a Debreceni Református Teológiai Akadémián. A kéziratot megmutattam Kocsis Elemérnek, a rendszeres teológiai tanészék vezetőjének. Elmondtam, hogy publikálni szeretném, és kértem a véleményét. Átolvasta, megjegyzésekkel látta el. Hónapokig leveleztünk, konzultáltunk. Ajánlotta, hogy adjam be teológiai doktori disszertációnak. Én azonban publikálni szerettem volna, ezért megkértem, hogy írjon előszót a könyvemhez. Megígérte.

Ezek után kezdődött a hivatalos könyvkiadási procedura. Akkortájt a kisegyházak ügyét egyetlen ember intézte, a Szabadegyházak Tanácsa elnöke. Kihallgatást kértem, tőle. Fogadott. Előadtam, hogy van egy kéziratom, amit szeretnék kiadni. Mosolygott. Akik ismerték őt, el tudták képzelni, hogyan. Tovább beszéltem. Elmondtam, hogy Kocsis professzor úr átolvasta és megígérte, hogy előszót ír hozzá. Elmosolyodott, majd ezt mondta: „Ha Kocsis megírja az előszót, én kiadom.” Alig hittem a fülemnek. A református professzor megírta az előszót a baptista lelkipásztor bemelegítéséről szóló könyvéhez, és bármilyen hihetetlen volt ez akkor, a könyv megjelent.

Érdekes lenne feldolgozni a reflexiókat, összegezni azt a levélhalmazt, melyet a legkülönbözőbb helyekről kaptam. A hasonló témájú könyvek akkor rendszerint 1000 példányban jelentek meg. Ez 3000 példányban – és elfogyott.

Magyarországon még két kötetem jelent meg, Amerikában is néhány, azonban mindmáig vannak kiadatlan írásaim.

Ezek közé tartozott ez a tanulmány, amelyet 1981-ben fejeztem be, mint teológiai doktori értekezést.

Sokan és sokszor kérdezték, hogy mikor adom ki. Eddig nem volt rá mód. Most, hogy a Baptista Teológiai Akadémia is megkísérli behozni publikációs lemaradását, a dogmatikai tanulmányok között ezt amolyan sorozat-índító kötetnek szánom. Remélhetőleg sorra-rendre meg tudjuk jelentetni fiókok mélyén pihenő írásainkat.

Mint említettem, a munka 1981-ben készült el. A téma körébe tartozó irodalmat is eddig volt képes

követni. Számos mai elfoglaltságom nem teszi lehetővé, hogy – mintegy folytatásként – összefoglaljam az utóbbi évtized teológiáját e témakörben. Remélem, hogy valamelyik tanítványom ezt megteszi.

Ez a tanulmány szinte változtatás nélkül kerül az olvasók kezébe. Helyenként azonban – szélesebb olvasótábor remélve, mint a szakmabeliek – könnyítettem a szövegen; bizonyos szavakat ki is hagytam. Ez a könyv nem fogja át az úrvacsora teológiájának minden vonatkozását, nem is törekedtem erre. Remélem azonban, hogy az a speciális szempont, ami érvényesül benne, újszerűen hat bizonyos pontokon, és termékenyítő lesz úrvacsoragyakorlatunkban.

Köztudott, a diakóniai teológia, mint olyan, egyfajta öngazdálkodóként szolgált évtizedeken át a rendszert kiszolgáló teológusoknak és egyházvezetőknek. Remélem, hogy az olvasó megérzi, hogy nem e teológiai irányzat valamely torzszülöttével szembesül, hanem a teljes Írást megszólaltatni igyekvő, alázatos Úr-követésre buzdító, szent szolgálatra inspiráló írással. A kötet végén héber és görög átírási kulcsot közlünk. Ezt úgy állítottuk össze, hogy azok, akiknek nem volt módjukban hébert ill. görögöt tanulni, a magyar olvasatot leginkább megközelítő változatban találkozzanak az eredeti bibliai szövegekkel, szavakkal. Az idézett szövegekben is ennek megfelelően írtuk át a bibliai szavakat. Esetenként azonban – főleg, amikor a magyar helyesírási szótárak valamelyike más formát közöl – eltekintettünk átírási kulcsunk alkalmazásától.

Marlene LeFever: Ötletgazdag tanítási módszerek

Mire e sorok megjelennek, valószínűleg már kapható lesz egy új könyv a Baptista Kiadó könyvesboltjában. Megjelent ugyanis a Baptista Kiadó és a KEGYELEM Alapítvány (KEResztyén GYErmekevangélizáló és LElkigondozó Misszió) közös kiadásában Marlene LeFever: Ötletgazdag tanítási módszerek című munkája.

Nagy örömmre szolgál, hogy e könyv a hazai olvasótábor kezébe kerülhetett. Isten gondoskodott arról, hogy rátaláljunk az eredeti angol változatra. Az Úr indította a David Cook Publishing Alapítvány vezetőit arra, hogy megadják az engedélyt a magyar kiadáshoz, lelkesítette dr. Gerzsenyi László testvért a fordítás munkájában és együttműködésre bátorította a Baptista Kiadó munkatársait, mert a KEGYELEM Alapítványnak nem lett volna anyagi lehetősége önállóan kiadni a könyvet.

Miért jó, hogy megjelent ez a könyv? – kérdezheti valaki. Valóban, miért is jó?

Azért, mert segítséget nyújt lelkipásztoroknak, teológiai és misszióiskolai tanároknak, vasárnapi iskolai tanítóknak és a különböző szolgáló csoportok vezetőinek mondanivalójuk leghatékonyabb átadásához.

De nemcsak ebben segít ez a könyv! „Ezerszer elmondtam már és mégsem...” – halljuk, vagy mondjuk, még ha az „ezer” csupán néhány tucat is. Mások

arról panaszkodnak, hogy képtelenek „szétszórni” gyülekezetük vagy csoportjuk figyelmét lekötni és a megadott témánál tartani. Talán csak néhányunknak jut eszébe, hogy erről legtöbbször mi, előadók tehetünk, és nem is annyira a hallgatók.

Pedagógiai kísérletek bizonyítják a következő igazságot:

- Az új információk 10%-át vagyunk képesek megjegyezni hallás útján.
- Ha halljuk és látjuk is az új információkat, már 50%-os ez az arány.
- Ha halljuk, látjuk és aktívan részt is veszünk az új ismeretek megvalósításában, akkor akár 80%-ot is képesek vagyunk elraktározni, és a későbbiekben újra hasznosítani. Jézus Krisztus oktatási módszere is megerősíti ez igazság valóságát. Jézus tanított (elmélet), a tanítványok előtt rendezett el különösen nehéz eseteket, szabadított meg megszállottakat, gyógyított betegeket, megelégtett éhezőket (szemléltetés), majd kettesével kiküldte őket (gyakorlat, aktív részvétel). Amikor visszajöttek, beszámoltatta és szükség szerint korrigálta őket (ellenőrzés).

Az Ötletgazdag tanítási módszerek című könyv ötleteivel segít a hallgatóság aktivizálásában. Természetesen nem minden ötlet alkalmazható mindenhol, mivel a könyv egy másik kultúra talaján született. De mindenképpen alkalmas gondolatébresztésre, no meg arra, hogy – esetleg szunnyadó – kreativitásunkat felébressze, majd általunk másokat is az igei igazságok minél aktívabb megélésére és továbbadására készítsen.

Mivel a különböző pedagógiai módszerek ismertetésénél általános bibliai igazságokat és nem felekezeti doktrínákat használ, ezért az Ötletgazdag tanítási módszerek-et bármely felekezet tagjai, sőt még a nem hitben járó pedagógusok is haszonnal forgathatják.

Egy-egy vélemény lelkipásztortól és keresztyén felsőoktatási intézmény vezetőjétől:

„Igen nagy szükség van gyülekezeteinkben a segítségre, hogy ötletesen tanítsuk az örömhírt. A birtokunkban levő üzenet izgalmas, drága és életet formáló. Mégis gyakran unalmasnak hangzik, mert módszereinkben nincs találékonyság. Ez a könyv felbecsülhetetlen eszköz arra, hogy tanítási módszereinkben merész ötletekre ösztönözzön (Bruce Larson, Senior Pastor – University Presbyterian Church, Seattle, Washington)

„E könyvben Marlene LeFever néhány nagyon hatásközvetítő módszert összegez a találékonysággal kapcsolatban, mely mélyebbé és izgalmasabbá teszi tanításunkat.” (Cliff R. Road, Executive Director – Creator Chicago Sunday School Association)

A könyv tartalma címszavakban:

- Az alkotó kockázat
- Az alkotás folyamata
- Az alkotó személyiség
- Cselekvés-színháték a tanteremben
- Szerepjátás-dráma
- Némajáték-a mozgás csodája
- Utánzó játékok
- Soha nem túl idős a „Mesemondás”-ra